

No : 2021-027

Tarih : 2 Mart 2021

Konu : Singapur Konvansiyonu/Arabuluculuk-Sulh Anlaşmaları

Ülkemizde yatırım ortamının iyileştirilmesi ve yabancı sermaye açısından güvenli bir ortam yaratılması açısından önemli bir adım olarak değerlendirilen Uluslararası Arabuluculuk Sonucunda Yapılan Milletlerarası Sulh Anlaşmaları Hakkında Birleşmiş Milletler ("BM") Konvansiyonu'nun ("**Singapur Konvansiyonu**") TBMM'deki görüşme süreci tamamlandı. Bu bültenimizde, yakın zamanda iç hukuk süreçlerinin tamamlanması beklenen Singapur Sözleşmesi'ne kısaca değindik.

Tarihçesi

Singapur Konvansiyonu 20 Aralık 2018 tarihinde BM Genel Kurulu'nda kabul edildi. 7 Ağustos 2019 tarihinde Singapur'da imzaya açılan Konvansiyon, Türkiye dahil 46 ülke tarafından imzalandı. Bu tarihten sonra Konvansiyon'u imzalayan ülke sayısı 52'ye ulaştı. Singapur Konvansiyonu, 12 Eylül 2020 tarihinde Singapur, Fiji, Katar'ın iç hukuk onay sürecini tamamlamasıyla birlikte yürürlüğe girdi. TBMM'de görüşülmesinin ardından, yakın zamanda ülkemizde de Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmesi beklenmektedir.

Konusu ve Amacı

Konvansiyon, taraf ülkelerden birisinde gerçekleştirilen arabuluculuk süreci sonucunda imzalanan sulh anlaşmalarının, diğer taraf ülkelerde ne şekilde hukuki sonuç doğuracağına ilişkin düzenlemeler içermektedir. Böylelikle, uluslararası ticari nitelikte uyuşmazlıklar açısından alternatif, daha hızlı, daha az maliyetli bir yöntem olan arabuluculuk mekanizmasının teşvik edilmesi ve bu yöntem izlenerek ulaşılan uzlaşma metnine uluslararası düzlemde bağlayıcı ve icra edilebilir bir nitelik kazandırılması amaçlanmaktadır.

Uygulama Alanı

Konvansiyon yalnızca uluslararası ticari nitelikte uyuşmazlıkların çözümüne yönelik arabuluculuk sonucunda imzalanan sulh anlaşmalarına uygulanmaktadır. Ticari uyuşmazlıkların tanımını yapmamakla birlikte, Konvansiyon'un 1. Maddesinde, taraflardan

birinin (tüketici olarak) şahsı veya ailesi veya evi için yaptığı işlemlere ilişkin uyuşmazlıklar ve aile, miras ve iş hukukuna ilişkin olan sulh anlaşmalarına uygulanmayacağı belirtilmektedir.

Diğer yandan, uluslararası ticarete ilişkin olsa dahi, mahkeme içi sulh anlaşmaları, mahkeme kararı gibi yerine getirilecek sulh anlaşmaları, hakem kararı gibi tenfiz edilecek sulh anlaşmaları Konvansiyon'un uygulama alanı dışında bırakılmıştır. Diğer bir ifadeyle, Konvansiyon'un uygulama alanında giren sulh anlaşmasının arabuluculuk faaliyeti sonucunda düzenlenmiş olması gerekmektedir.

Arbuluculuk faaliyeti ise, Konvansiyon'un 2/III: maddesinde *“yürütülen usüle bakılmaksızın, tarafların, aralarındaki uyuşmazlığı, uyuşmazlığın taraflarına bir çözüm dayatma yetkisine sahip olmayan üçüncü kişilerin yardımıyla dostane bir şekilde çözüme kavuşturmaya çalıştıkları bir usul”* olarak tanımlanmaktadır.

Uluslararası nitelikte bir uyuşmazlığın arabuluculuk yöntemiyle sonuçlanması halinde, Konvansiyon'un uygulanabilmesi için taraflar arasındaki sulh anlaşmasının yazılı olması gerekmektedir. Bu noktada, içeriğinin herhangi bir şekilde kayda alınması halinde sulh anlaşması yazılı olarak yapılmış sayılmaktadır. Elektronik ortamda yapılan sulh anlaşmasının içeriğindeki bilgilere sonraki başvurular için kullanılacak şekilde erişilebilir olması halinde yazılılık şartı gerçekleşmiş sayılmaktadır.

Genel İlkeler

Konvansiyon, arabuluculuk faaliyetinin usulüne ilişkin herhangi bir kural getirmeyip, bu hususu tamamen taraf ülkelerin iç düzenlemelerine bırakmıştır. Bu bağlamda, 3. Maddesinde, taraf devletlerin kendi usul kuralları ve Konvansiyon'da yer alan şartlarla sulh anlaşmasını yerine getirecekleri belirtilmiştir.

Bilindiği gibi, Türkiye içinde yaşanan, iş ve ticari anlaşmazlıklara ilişkin arabuluculuk dava öncesi ön şart haline getirilmiştir. 2018 yılı başından itibaren işçi ile işveren arasındaki davalarda ön şart haline gelen arabuluculuk, çıkarılmış olan başka bir kanunla 2019 yılında ticari davalar için de ön şart haline gelmiştir.

Konvansiyon'un 3. Maddesinde belirtilen bir diğer genel ilke uyarınca ise, sulh anlaşması ile çözülmüş olan bir hususta bir tarafın iddiası üzerine uyuşmazlık ortaya çıkarsa, Konvansiyon'a taraf olan bir devlet, söz konusu hususun zaten çözümlenmiş olduğunu kendi usul kuralları ve Konvansiyon'da yer alan şartlara uygun olarak ispatlaması için diğer tarafın sulh anlaşmasını dayanak göstermesine izin verir.

Hukuki Yollara Başvurunun Reddi Sebepleri

Konvansiyon'un 4. Maddesi, mevcut bir sulh anlaşmasına dayanmak isteyen tarafın hukuki yollara başvurduğu diğer akit devletin yetkili makamlarına hangi belgeleri ibraz etmesi gerektiğini düzenlemektedir. 5. Maddede ise, aşağıdaki hallerde, Konvansiyon'a taraf bir

devletin yetkili makamının, aleyhine hukuki yola başvuru olan tarafın istemi üzerine, söz konusu talebi reddedebileceği düzenlenmiştir:

- Sulh anlaşmasının taraflarından birinin ehliyetsiz olması;
- Sulh anlaşmasının geçersiz, hükümsüz olması, işlerlik kazanmamış olması veya ifa edilemez olması;
- Sulh anlaşmasının bağlayıcı veya nihai olmaması;
- Sulh anlaşmasının sonradan tadil edilmesi;
- Sulh anlaşmasına konu borcun ifa edilmiş olması veya açık/anlaşılabilir olmaması;
- Talebin kabul edilmesinin sulh anlaşmasının hükümlerine aykırı olması;
- Arabulucu tarafından arabuluculuğa dair standartların ciddi şekilde ihlal edilmesi ve bu ihlal olmasaydı söz konusu tarafın sulh anlaşmasını yapmayacak olması;
- Arabulucunun tarafsızlığına ve bağımsızlığına ilişkin haklı şüphe uyandıracak durumları arabulucunun taraflara ifşa etmemesi ve bu ifşayı yapmamasının taraf üzerinde önemli veya haksız bir etki oluşturması, öyle ki bu kusur olmasaydı söz konusu tarafın sulh anlaşmasını yapmayacak olması;
- Talebin başvuru olan devletin kamu düzenine aykırı olması; veya
- Uyuşmazlığın konusunun, başvuru olan devletin hukukuna göre arabuluculuk yoluyla çözüme elverişli olmaması.

Sonuç

Singapur Konvansiyonu'nun Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmesiyle Türkiye Singapur Konvansiyonu ile ilgili iç hukuk süreci tamamlanmış olacaktır. Uluslararası niteliği haiz ticari ihtilafların arabuluculuk yöntemiyle çözülmesinin önünü açan bu düzenleme, taraflara uyuşmazlıklarının çözümü sürecinde zaman ve maliyet tasarrufu sağlayacaktır.

Bu bültende geçen herhangi bir konuyla ilgili sorularınız için danışmanlarımıza ulaşabilirsiniz.

Saygılarımızla,

Tax & International Advisory | Legal